Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 31.10.2025 www.osw.waw.pl

Technokrata na trudne czasy? Mołdawia z nowym rządem

Kamil Całus

31 października wyłoniony w wyniku wrześniowych wyborów (zob. *Wybory w Mołdawii: PAS ponownie z samodzielną większością*) parlament mołdawski przegłosował wotum zaufania dla większościowego rządu Partii Działania i Solidarności (PAS). Na jego czele stanął bezpartyjny i niezwiązany wcześniej z polityką 61-letni Alexandru Munteanu – amerykańsko-mołdawski biznesman i inwestor. Nowy gabinet poparło 55 posłów PAS. Ugrupowania opozycyjne, w tym prorosyjscy Socjaliści i Komuniści oraz prozachodnia, ale skonfliktowana z PAS i powiązana z rumuńskimi radykalnymi nacjonalistami (Związkiem na rzecz Jedności Rumunów – AUR) partia Demokracja w Domu (DA) były mu zaś przeciwne.

Obsadzenie stanowiska premiera doświadczonym biznesmenem bez zaplecza politycznego ma na celu doprowadzenie do ożywienia gospodarki oraz przeprowadzenie niepopularnych reform bez bezpośredniego obciążania wizerunku partii rządzącej. Istotna będzie przede wszystkim ta dotycząca decentralizacji, niezbędna w kontekście negocjacji akcesyjnych z UE.

Komentarz

- **O powierzeniu Munteanu teki premiera zadecydowały jego kompetencje ekonomiczne, zdolności menadżerskie oraz brak politycznych ambicji i zaplecza.** Te pierwsze ważne są ze względu na konieczność ożywienia gospodarki, pogrążonej w stagnacji od rosyjskiej inwazji na Ukrainę. W 2022 r. PKB Mołdawii skurczył się o 4,6%, zaś w latach 2023 i 2024 r. urósł odpowiednio o zaledwie 1,2% i 0,1% (w br. zaś ma wedle szacunków zwiększyć się o jedynie 1,2%). Brak związków z polityką ma natomiast znaczenie z uwagi na to, że w ciągu najbliższych miesięcy Kiszyniów musi przeprowadzić serię niepopularnych reform (zob. niżej). Technokrata Munteanu ma przejąć ciężar wizerunkowy trudnych decyzji i – w razie potrzeby – może zostać łatwo wymieniony.
- **Nowy rząd zmuszony będzie do wdrażania licznych trudnych reform**, wymaganych przez UE oraz wynikających z konieczności poprawy efektywności aparatu państwowego. Chodzi zarówno o wzrost wynagrodzeń i zatrudnienia w administracji, jak i o potencjalną podwyżkę podatków oraz odwlekaną od lat reformę decentralizacyjną. Mołdawia, która liczy ok. 2,4 mln mieszkańców, podzielona jest obecnie na 32 *raiony* (jednostki administracyjne najwyższego rzędu, tj. odpowiedniki województw) oraz ok. 900 gmin. Tak skrajne rozdrobnienie nie tylko generuje koszty, lecz także sprawia, że znaczna część jednostek administracji lokalnej pozostaje niedoinwestowana i nieskuteczna (wiele gmin zamieszkuje ledwie kilkuset mieszkańców). Obecny podział administracyjny uniemożliwia też efektywne wykorzystanie funduszy unijnych, na których uzyskanie liczy

w najbliższym czasie Kiszyniów. Ograniczenie liczby *raionów* i gmin budzi jednak opór sporej części społeczeństwa.

- **Priorytetem nowego rządu będzie zakończenie negocjacji akcesyjnych z UE do 2028 r.** Z tego powodu posady zachowały kluczowe postaci zaangażowane w ten proces – minister spraw zagranicznych Mihai Popșoi oraz szefowa zespołu negocjacyjnego i minister ds. integracji europejskiej Cristina Gherasimov (oboje pełnią funkcje wicepremierów). Utworzono również stanowisko prezydenckiego Specjalnego Wysłannika ds. Europejskich i Partnerstw Strategicznych, którym 31 października mianowano byłego szefa MSZ – Nicu Popescu. W negocjacjach z UE kluczowym wyzwaniem będzie otwarcie pierwszego klastra (tzw. *fundamentals*), co na razie uniemożliwia stanowisko Węgier, które blokują rozpoczęcie rozmów z Ukrainą, a proces akcesyjny obu państw jest ze sobą związany oraz wymaga synchronicznych i analogicznych decyzji.

ANEKS

Alexandru Munteanu (ur. w 1964 r. w Kiszyniowie) – fizyk, finansista i menadżer inwestycyjny z międzynarodowym doświadczeniem. Niezwiązany wcześniej z żadną partią polityczną. Po studiach pracował w Instytucie Fizyki Stosowanej Mołdawskiej Akademii Nauk, wykładał na Uniwersytecie Technicznym Mołdawii w Kiszyniowie, a po uzyskaniu przez państwo niepodległości zatrudnił się w Narodowym Banku Mołdawii. Następnie podjął studia podyplomowe na Uniwersytecie Columbia w Nowym Jorku (specjalizacja: stosunki międzynarodowe, bankowość i finanse), a po ich ukończeniu rozpoczął pracę w Banku Światowym w Waszyngtonie. W 1997 r. Munteanu powrócił do Mołdawii i objął stanowisko zastępcy dyrektora Centrum Badań Strategicznych i Reform (CISR). Później piastował funkcję dyrektora przedstawicielstwa Amerykańskiego Funduszu Inwestycyjnego WNISEF. Był także członkiem i/lub przewodniczącym rad nadzorczych kilku spółek w Mołdawii i na Ukrainie. W 2007 r. zamieszkał w Kijowie i do 2016 r. kierował Działem Inwestycji Bezpośrednich w Dragon Capital (Ukraina). W 2016 r. założył 4i Capital Partners – firmę inwestycyjną działającą na obszarze Europy Wschodniej. Współtworzył Amerykańską Izbę Handlową w Mołdawii i mołdawską sieć Alliance Française (za co w 2006 r. został odznaczony tytułem Kawalera Legii Honorowej Republiki Francuskiej). Ma obywatelstwo Mołdawii, USA i Rumunii. Do tego pierwszego państwa powrócił ostatecznie w 2025 r.